

فصل پنجم

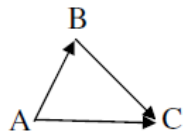
مختصات و بردار

Hasan.Roshangar@gmail.com

نمونه سوال امتحانی

جملات درست را با و نادرست را با مشخص کنید.

- (۱) حاصل جمع هر بردار با بردار قرینه اش برابر بردار صفر است.
- (۲) دو بردار را قرینه گویند که هم راستا و هم اندازه باشند ولی هم جهت نباشند.
- (۳) بردارهای $\vec{AB}$ و $\vec{BA}$ با هم قرینه اند.
- (۴) بردارهای $\vec{a}$ و $3\vec{a}$ هم راستا هستند.
- (۵) جمع دو بردار قرینه، برابر با بردار $\vec{0} = \begin{bmatrix} 0 \\ 0 \end{bmatrix}$ می باشد.
- (۶) دو بردار $\vec{i}$ و $\vec{j}$ برهم عمودند.
- (۷) مختصات بردار $4\vec{j}$ برابر با $\begin{bmatrix} 0 \\ 4 \end{bmatrix}$ است.
- (۸) اگر $\vec{AB} = \begin{bmatrix} 4 \\ -3 \end{bmatrix}$ باشد آنگاه مختصات $\vec{BA} = \begin{bmatrix} -4 \\ 3 \end{bmatrix}$ است.
- (۹) اگر برداری روی محور عرض ها باشد، طول آن صفر می شود.
- (۱۰) در شکل مقابل بردار حاصل جمع، $\vec{BC}$ می باشد.

در جاهای خالی عدد یا کلمه مناسب بنویسید

- (۱۱) بردار حاصل جمع را بردار ..... گویند.
- (۱۲) بردار واحد محور طول را با ..... نشان می دهیم و مختصات آن $\begin{bmatrix} \dots \\ \dots \end{bmatrix}$ است.
- (۱۳) بردارهای هم راستا، ..... و ..... را بردارهای مساوی می گویند.
- (۱۴) حاصل جمع دو بردار قرینه برابر بردار ..... است.
- (۱۵) اگر برداری روی محور طول ها باشد عرض آن برابر با ..... است.
- (۱۶) اگر $\vec{m} = 2 \begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix}$ باشد بردار $\vec{m}$ بر حسب $\vec{i}$ و $\vec{j}$ برابر ..... می شود.

۱۷) مختصات بردار $\vec{a} = -3\vec{i} + 5\vec{j}$ مساوی $\begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$ می باشد.

۱۸) مختصات $\vec{x}$ در معادله $2\vec{x} = \begin{bmatrix} -6 \\ -8 \end{bmatrix}$ برابر با $\begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$ می باشد.

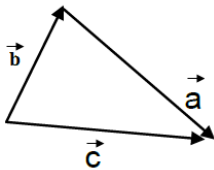
۱۹) قرینه نقطه $A = \begin{bmatrix} -3 \\ 4 \end{bmatrix}$ نسبت به محور عرض ها برابر با $\begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$ می باشد.

۲۰) برای پیدا کردن قرینه یک بردار کافی است عدد ..... را در بردار ضرب کنیم.

۲۱) اگر $\vec{b} = 6\vec{i} + 3\vec{j}$ و $\vec{a} = 2\vec{i} + \vec{j}$ آنگاه $\vec{b} = \dots \vec{a}$.

گزینه صحیح را انتخاب کنید

۲۲) با توجه به شکل مقابل کدام گزینه درست است؟

الف) $\vec{a} = \vec{c} + \vec{b}$

ب) $\vec{b} = \vec{c} + \vec{a}$

ج) $\vec{c} = \vec{b} + \vec{a}$

د) $\vec{b} = \vec{a} + \vec{c}$

۲۳) مختصات $\vec{a} = -\vec{i} + 2\vec{j}$ برابر است با:

الف) $\begin{bmatrix} 0 \\ 2 \end{bmatrix}$

ب) $\begin{bmatrix} 1 \\ 2 \end{bmatrix}$

ج) $\begin{bmatrix} 2 \\ -1 \end{bmatrix}$

د) $\begin{bmatrix} -1 \\ 2 \end{bmatrix}$

۲۴) جواب معادله $-3\vec{x} = \begin{bmatrix} 3 \\ -9 \end{bmatrix}$ کدام است؟

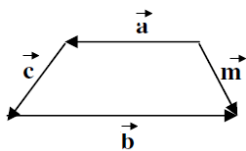
الف) $\begin{bmatrix} 0 \\ 3 \end{bmatrix}$

ب) $\begin{bmatrix} -1 \\ 3 \end{bmatrix}$

ج) $\begin{bmatrix} 1 \\ -3 \end{bmatrix}$

د) $\begin{bmatrix} -9 \\ 27 \end{bmatrix}$

۲۵) در کدام گزینه بردار حاصل جمع شکل مقابل می باشد؟

الف) $\vec{b}$

ب) $\vec{m}$

ج) $\vec{a}$

د) $\vec{c}$

۲۶) اگر $\frac{2}{3}\vec{x} = \vec{i} - \vec{j}$ باشد مختصات بردار $\vec{x}$ کدام است؟

الف) $\begin{bmatrix} 2 \\ -3 \end{bmatrix}$

ب) $\begin{bmatrix} 3 \\ -2 \end{bmatrix}$

ج) $\begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ 3 \\ -3 \end{bmatrix}$

د) $\begin{bmatrix} 3 \\ 1 \\ 3 \\ 3 \end{bmatrix}$

۲۷) اگر $\vec{a} = \begin{bmatrix} ۳ \\ -۲ \end{bmatrix}$ و $\vec{b} = \begin{bmatrix} -۲ \\ ۱ \end{bmatrix}$ باشد، مختصات بردار $۲\vec{a} - ۳\vec{b}$ کدام است؟

- الف) $\begin{bmatrix} ۱۲ \\ -۷ \end{bmatrix}$ ب) $\begin{bmatrix} -۵ \\ ۸ \end{bmatrix}$ ج) $\begin{bmatrix} ۵ \\ -۸ \end{bmatrix}$ د) $\begin{bmatrix} ۴ \\ -۵ \end{bmatrix}$

۲۸) در معادله برداری $\begin{bmatrix} -۳ \\ ۵ \end{bmatrix} + ۴\vec{x} = \begin{bmatrix} ۱ \\ -۷ \end{bmatrix}$ مقدار $\vec{x}$ کدام است؟

- الف) $-i + ۳j$ ب) $i - ۳j$ ج) $۳i + ۲j$ د) $-۳i + ۲j$

۲۹) کدام بردار روی محور طول ها قرار دارد؟

- الف) $۲i + ۲j$ ب) $-۳i$ ج) $+۴j$ د) $-۲i - ۲j$

۳۰) کدام بردار موازی بردار $۲i + ۲j$ است؟

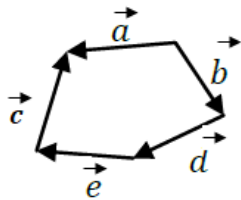
- الف) $\vec{a} = \begin{bmatrix} ۴ \\ -۴ \end{bmatrix}$ ب) $\vec{b} = \begin{bmatrix} ۰ \\ ۴ \end{bmatrix}$ ج) $\vec{c} = \begin{bmatrix} ۴ \\ ۰ \end{bmatrix}$ د) $\vec{d} = \begin{bmatrix} -۴ \\ -۴ \end{bmatrix}$

۳۱) اگر دو بردار $\vec{a} = \begin{bmatrix} ۶ \\ n \end{bmatrix}$ و $\vec{b} = \begin{bmatrix} m \\ -۳ \end{bmatrix}$ مساوی باشند، مقدار m و n به ترتیب کدام است؟

- الف) $n = ۶$ و $m = -۳$ ب) $n = -۳$ و $m = ۶$ ج) $n = -۶$ و $m = +۳$

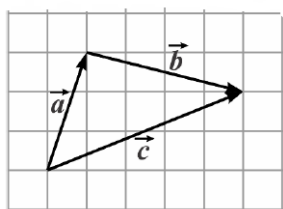
به سوالات زیر پاسخ دهید

۳۲) برای شکل زیر یک جمع برداری بنویسید.

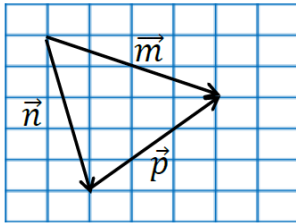
۳۳) برای شکل های زیر یک جمع برداری و یک جمع مختصاتی بنویسید.

: جمع برداری

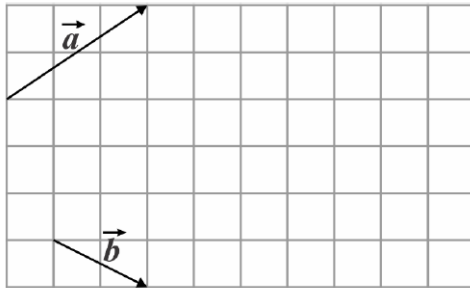
: جمع مختصاتی

جمع برداری :

جمع مختصاتی :

۳۴) در هر یک از شکل های زیر، برآیند دو بردار را به روش دلخواه (مثلثی یا متوازی الاضلاع) بدست آورید و سپس یک جمع برداری و یک جمع مختصاتی برای آنها بنویسید.

جمع برداری : .....

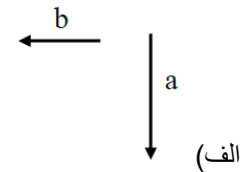
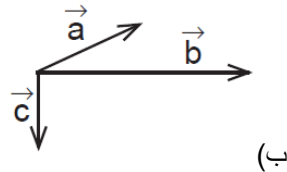
جمع مختصاتی : .....

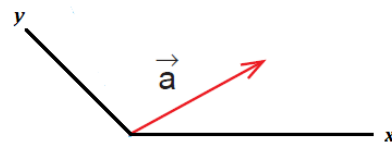
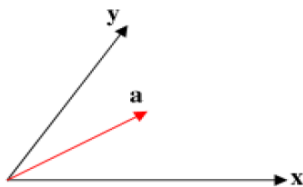
جمع برداری : .....

جمع مختصاتی : .....

۳۵) در هر دو شکل برآیند بردارها را به روش دلخواه (مثلثی یا متوازی الاضلاع) بدست آورید.

۳۶) بردار $\vec{a}$ را بر روی مسیرهای داده شده تجزیه کنید.

۳۷) مقدار x و y را در تساوی های زیر بدست آورید.

الف) $\begin{bmatrix} x+2 \\ 3 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 3 \\ -y \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} 4 \\ 5 \end{bmatrix}$

ب) $\begin{bmatrix} 6 \\ -1 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -3 \\ +2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$

۳۸) مقدار مقدار x و y را طوری پیدا کنید که دو بردار $\vec{a} = \begin{bmatrix} 2x-1 \\ 5 \end{bmatrix}$ و $\vec{b} = \begin{bmatrix} 7 \\ -4-3y \end{bmatrix}$ با هم مساوی باشند.

۳۹) حاصل عبارتهای زیر را بدست آورید.

$$\begin{bmatrix} -6 \\ 2 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 3 \\ -4 \end{bmatrix} - \begin{bmatrix} -7 \\ 3 \end{bmatrix} =$$

$$-2 \begin{bmatrix} -3 \\ 1 \end{bmatrix} + 3 \begin{bmatrix} 4 \\ 2 \end{bmatrix} =$$

۴۰) ابتدا مختصات $\vec{a}$ و $\vec{b}$ را به دست آورید سپس مختصات $\vec{c}$ را به دست آورید.

$$\vec{a} = 2\vec{i} + 3\vec{j} = \begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$$

$$\vec{b} = -3\vec{i} + \vec{j} = \begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$$

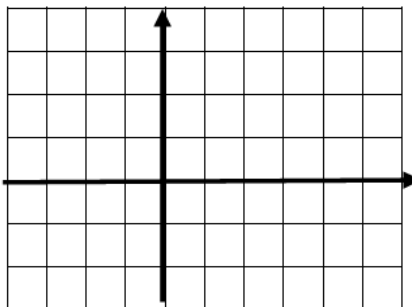
$$\vec{c} = 2\vec{a} + \vec{b}$$

۴۱) الف) بردار $\vec{a} = \vec{i} + 2\vec{j}$ را در دستگاه زیر از مبدأ مختصات رسم کنید.

ب) مختصات بردار $\vec{a}$ را بنویسید. $\vec{a} = \begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$

ج) بردار $\vec{b} = -3\vec{a}$ را برحسب $\vec{i}$ و $\vec{j}$ بنویسید.

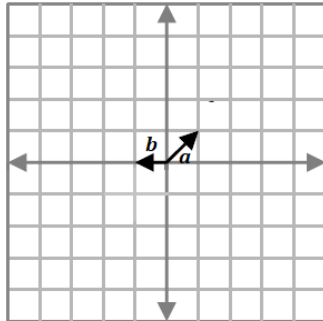
د) مختصات $\vec{c} = 2\vec{a} - 5\vec{b}$ را بدست آورید. (با راه حل)

۴۲) با توجه به بردارهای رسم شده بردار $\vec{e}$ را به روش متوازی الاضلاع را رسم کنید و سپس مختصات آن را بدست

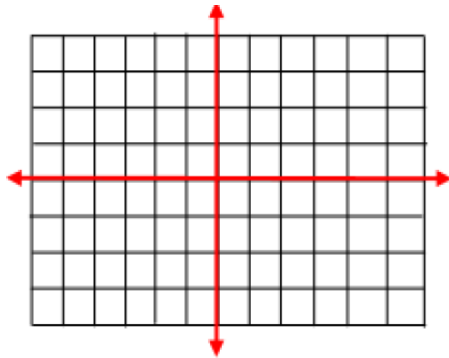
آورید.

$$\vec{e} = 4\vec{a} + \vec{b}$$

۴۳) بردارهای $\vec{a} = \begin{bmatrix} -3 \\ -2 \end{bmatrix}$ و $\vec{b} = \begin{bmatrix} 1 \\ -4 \end{bmatrix}$ را از مبدأ مختصات رسم کنید. سپس برآیند دو بردار را رسم کنید و یک جمع

مختصاتی برای آن بنویسید.

۴۴) معادله های برداری زیر را حل کنید.

الف) $3\vec{i} - 5\vec{j} + 2\vec{x} = \begin{bmatrix} -7 \\ 5 \end{bmatrix}$

ب) $-2\vec{i} + 3\vec{j} + 2\vec{x} = \begin{bmatrix} 8 \\ -1 \end{bmatrix}$

ج) $\begin{bmatrix} -4 \\ 3 \end{bmatrix} + \vec{x} = \begin{bmatrix} -2 \\ 7 \end{bmatrix}$

د) $4\vec{x} = \begin{bmatrix} 3 \\ -12 \end{bmatrix} + 5\vec{i}$

۴۵) بردارهای زیر را به صورت $\vec{i}$ و $\vec{j}$ بنویسید.

$\vec{a} = \begin{bmatrix} 5 \\ -12 \end{bmatrix} = \dots\dots\dots$

$\vec{b} = \begin{bmatrix} 4 \\ 0 \end{bmatrix} = \dots\dots\dots$

ب) مختصات بردارهای زیر را بنویسید.

$\vec{c} = \vec{i} - 3\vec{j} = \begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$

$\vec{e} = 6\vec{i} = \begin{bmatrix} \quad \\ \quad \end{bmatrix}$

۴۶) جمله های سمت راست را با عبارت صحیح در سمت چپ وصل کنید.

سمت چپ	سمت راست
$\begin{bmatrix} 2 \\ -3 \end{bmatrix}$	۱. حاصل $\begin{bmatrix} 3 \\ -4 \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} -1 \\ 0 \end{bmatrix} = ?$
$\begin{bmatrix} 2 \\ -4 \end{bmatrix}$	۲. اگر $\vec{a} = 2i - 3j$ باشد، مقدار $-\vec{a} = ?$
$\begin{bmatrix} -2 \\ 4 \end{bmatrix}$	۳. مقدار $\vec{x}$ در معادله ی $\begin{bmatrix} 2 \\ 0 \end{bmatrix} + \vec{x} = \begin{bmatrix} 4 \\ -3 \end{bmatrix}$
$\begin{bmatrix} -2 \\ 3 \end{bmatrix}$	۴. حاصل $-\frac{1}{2} \begin{bmatrix} 4 \\ -8 \end{bmatrix} = ?$

